

"Neden çok âdât-ı müstemirremizi tezyif ediyorsun?" Tezyif edilen âdetler nelerdir?

"Sual: Neden çok âdât-ı müstemirremizi tezyif ediyorsun?"^(Haşiye)"

"Cevap: Her bir zamanın bir hükmü vardır. Şu zaman, bazı ihtiyarlanmış âdâtın mevtine ve neshine hükmediyor. Mazarratlarının menfaatlerine olan tereccuhu, idamına fetvâ veriyor."

"(Haşiye): Bazı sualler komşu görünüyor; lâkin ortalarında büyük bir dere var. Hayal bir balona binse ve eline bir dürbün alsa, ancak vatanlarını bulabilir."(1)

Neden yerleşmiş ve yüz yıllardır süregelen âdetlerimizi kabul etmeyip, onların yerine yeni şeyleri ikame ediyorsun?

Eski âdetlerden en önemlisi demokrasiye bedel saltanat, hakka bedel kuvvet, ümmet ruhuna bedel aşiretçilik ruhu, akıl ve mantığa bedel hissiyattır. Üstadımız **"Bu asrın ruhu ve gereği, artık sizin o köhne âdetlerinizi kabul etmiyor."** diyerek, onları yeni kavramlara davet ediyor.

En önemlisi ise, bireysel akla karşı ortak akılı temsil eden demokrasi ve onun türevleri savunuluyor. Eski zamanlarda siyasi alanda aşiret reislerine, dini alanda da şeyhlere tabi olunur ve bütün himmet ve gayret bir iki kişinin omuzuna bindirilirdi. Bu durumun adı **taklittir**. Her konuda bir iki kişi düşünür, bir iki kişi karar verir ve bir iki kişinin reyi geçerli olurdu. Koca toplum bu alanlarda atıl ve pasif kalırdı.

Münazarat, bu gibi sosyal ve siyasi konuların analiz edildiği çok kıymetli ve benzersiz bir risaledir.

(1) bk. [Münazarat](#).